

DOÇ. DR.
EFE SIVIŞ

info@efesivis.com

Berlinale perdesi kapanırken

Dünya'nın top 3 film festivalinden (Big Three) biri olan Berlinale'nin 75'incisini akredite bir basın mensubu olarak takip ettim. Kırmızı halı törenlerini seyrettim. Oyuncuların ve yönetmenlerin basın toplantılarına katıldım. Filmlerin basın gösterimlerini izledim. Ödül törenlerinde ve özel partilerde bulundum.

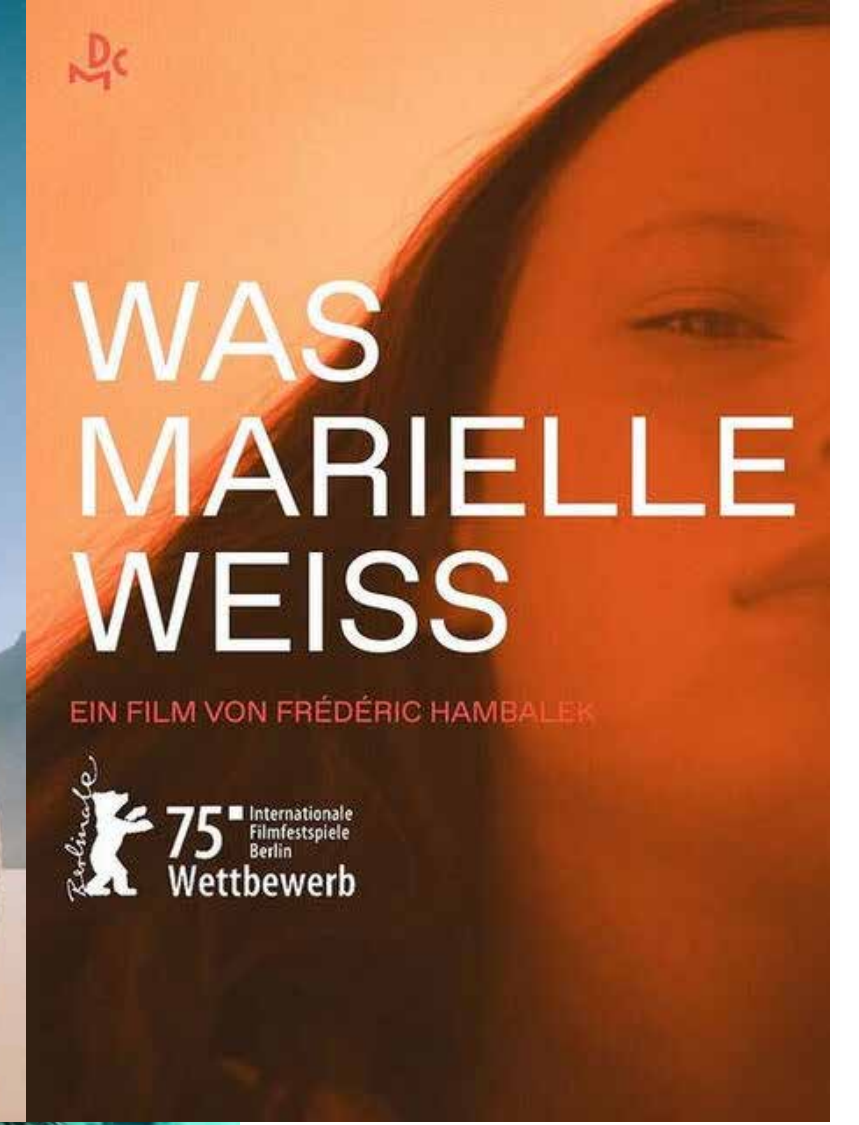
Kütleleşmiş Run Lola Run'ın yönetmeni Tom Tykwer'in yeni filmi Das Licht festivalin göz bebeği idi. Festival kapsamında izlediğim 9 filmden ilki, Das Licht, bir taşla üç kuşu birden vuruyordu. Güncel Berlin kültürünü yansıtmaması, ebeveyn-çocuk arası güncel problemleri ele alması, göçmenlik meselesine dokunması. Hatta bir bonus da evliliğin kronik sorunlarını cesurca işleyebilmiş olmasıydı.

Marion Cotillard

Robert Pattinson

DAS LICHT EKİBİ

Katıldığım ilk basın toplantısı da Das Licht ekibinindi. Yönetmen Tykwer aynı gün Tagesspiegel gazetesinin manşetindeydi. Not defteri taşıma adetim olmadığından Tykwer'in yüzüne baktım ve notlarımı gazetenin kapağında ki Tykwer'in yüzünün üstüne yazdım. Film sektöründe en önemli şeyin para olduğunu söyledi. Bu filmde büyük destekçisi, Alman televizyon kanalı ZDF olmuş.

Toplantıda Das Licht'teki aile babasını canlandıran aktör Lars Eidinger'in entelektüel derinliği dikkatimi çekti. Eidinger, yorumlarını Bertolt Brecht'ten yaptığı atıflarla süsledi. Aynı Eidinger, festival kapsamında Soho House Berlin'de düzenlenen yalnızca davetlilerin katıldığı özel bir partide DJ'lik yaptı. Eidinger'in parça seçimleri ve DJ'liği, oyunculuğu kadar iyi değildi. Bu kadarı doğal. Çünkü DJ'lik, Lars'ın mesleği değil. Lars'tan sonra gece 1'de kabine dünyaca ünlü Amerikalı DJ Carl Craig girdi. İlk çaldığı parça,

Depeche Mode - Strange Love'ın güzel bir remiksiydi. Carl Craig'i yazın yine Berlin'de, Else Klub'da izlemiştim. Orada çok daha sert bir set çalmıştı. Soho'daki

Mark Ruffalo

seti daha downtempoydu. Bana daha çok hitap etti.

WAS MARIELLE WEISS

Festivalde dikkatimi çeken bir başka Alman yapımı, Was Marielle weiß idi. Film bizi orta sınıf bir Alman ailesinin yaşamına götürdü. Evli çiftin küçük kızı Marielle, birden doğaüstü güçler kazanıp bulunmadığı ortamlarda yaşananları bile görebilmeye başladığında, gördüklerine inanamadı.

SALE E TABACCHI

Berlinale akşamlarından birinde Sale e Tabacchi'yi tercih ettim. Çünkü 1995 yılında açılan bu restoran, şehrin en gözde İtalyanlarından biri. Restoranın içi dünyanın sayılı mimarlarından Max Dudler tarafından dizayn edilmiş. Berlin'de Max Dudler'in tasarladığı minimalizm ve rasyonalizm anıtı Jacob Wilhelm Grimm kütüphanesini sıklıkla kullanıyorum. O nedenle aynı mimarın tasarladığı restoranda geceyi geçirmek beni heyecanlandırdı. Beyaz şarapta sotelemiş, Norcia bölgesinden gelen prosciutto ve Roma usulü adaçayı ile tatlandırılan dana pizola dikkat çekiciydi. Yemeğin iyi geçmesinde, Max Dudler'in karşılıklı iki duvardan birini siyaha diğerini kırmızıya boyamış olması, kullandığı dairesel aydınlatmalar ve ahşap lambirlerle hoş bir uyum yakalaması da etkiliydi.

MICKEY17

Berlinale'de izlediğim Hollywood filmlerinden Mickey17, Zeitgeist'i iyi okumuştum. Filmin starı Robert Pattinson gibi görünüyordu. Kırmızı halıda yürürken genç kızlar çılgık çılgıydı. Fakat bana göre performans anlamında esas star Mark Ruffalo'ydu. Filmde yapay zekayla üretilmiş bir robot olan Robert Pattinson duygularına kulak vermeye çalışıyordu. Robotikliğe isyan

Sale e Tabacchi

ediyordu. Buna karşılık otoriter bir insanı canlandıran Mark Ruffalo, robottan daha robot, makineden daha makineydi. Yönetmen aslında izleyiciyi ilginç bir muhasebeye davet ediyordu. Stanley Kubrick'in 68 yapımı A Space Odyssey'indeki zalim yapay zeka gitmiş, yerine mazlum yapay zeka gelmişti.

KÖLN 75

Araya dikkatimi çeken bir başka Alman yapımı daha sıkıştırmalıyım. Çünkü Köln75'in konusu çok ilgimi çekti. Bu filmde Köln müzik sahnesinin önemli organizatörlerinden Vera Brandes'in 1975'te düzenlediği ilk konserinde başına gelen aksilikler ele alınıyordu. Diş hekimi ve katı bir Alman olan babası, caz konseri organize etmek isteyen kızına 'caz tavşanı' diye hakaret etmiş, onu dövmüş ve kendisi gibi diş hekimi olmaya zorlamıştı. Ana yüreği başkadır. Vera'nın annesi, kızının düzenleyeceği ilk konser için gereken 10 bin Euro'yu verdi. Böylece 18 yaşındaki Vera, Amerikalı cazcı Keith Jarett konserini, karşısına çıkan binbir aksiliğe rağmen düzenlemeyi başardı. Hikâye hem gerçek hem de güzeldi. Organizatörlerin gözünden dünyaya bakmayı çok severim. İstanbul'a Daft Punk, Jamiroquai, Air gibi isimleri getiren Can Tanca'yla 2024 yılında saatlerce sohbet etmiştik. Filmden çıkınca ilk işim filmi kendisine tavsiye etmek oldu. Aynı kategoride Ahmet San'ın ve Ahmet Erteğün'ün hatıralarına da bayılırım.

BLUE MOON

Berlinale'deki bir başka favorim Blue Moon'du. Amerikan yapımı bu filmde Ethan Hawke'in performansı ile ne kadar devleştiğini kelimelerle anlatmam mümkün değil. Ama trailer'ı izlemek bile neyi kastettiğimi anlamak için yeterli. ABD'nin müzikal sahnesinin büyük bir isminin hayatından bir geceyi anlatıyor Blue Moon. Söz yazarı Lorenz Hart'ın 31 Mart 1943 gecesi-

Tilda Swinton

ni. Hart, filme adını veren Blue Moon şarkısının da söz yazarı. Bu şarkıyı Frank Sinatra meşhur etmişti. Filmde Hawke'a, Substance, Brutalist gibi yapımlarla yıldızı parlayan güzel kadın Margaret Qualley eşlik ediyor. Tabiatıyla, Hawke'in performansının gölgesinde kalmış.

Blue Moon

Hawke, basın toplantısında bu performansın kolay olmadığını itiraf etti: **Bu işler hakikaten bir yaşam süresinin tamamını alıyor. Sizin heyecanınızı aşağıya düşürmeden o performansı çıkarmak çok zor, çok yorucu.**

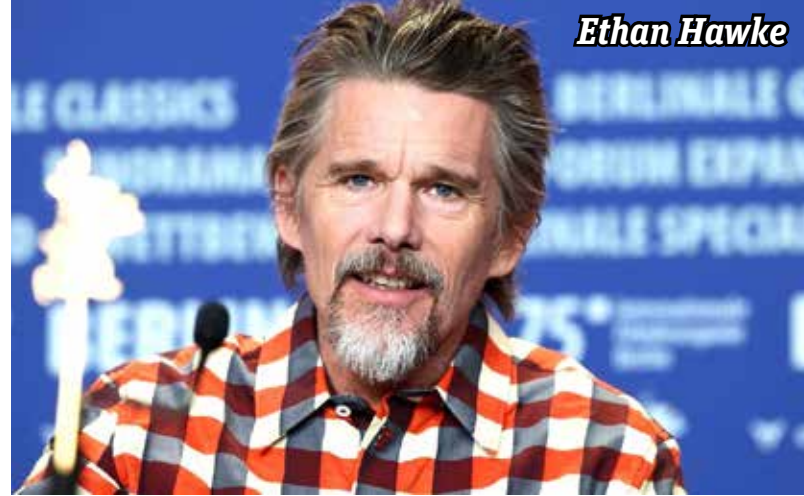
BERLINALE PALAST

Festival yöneticileri, basın mensupları için şehrin lüks otellerinden ve Berlinale Palast'ın hemen karşısındaki

Grand Hyatt'ı seçmişlerdi. Bu seçim beni de oldukça rahatlatmıştı. Görkemli Berlinale Palast'ta filmleri izlemek keyifliydi. Filmler bittikten yarım saat sonra, karşı binadaki Grand Hyatt'ın 1. katındaki basın toplantılarında biraz önce ekranda izlediğim oyuncuların görmek, onlara sorular sorabilmek ve bunu günlerce art arda yapmak farklı bir deneyimdi.

Luisa Neubauer

Ethan Hawke

Grand Hyatt'ın içindeki restoranda içinde biftek parçaları olan el yapımı pachheriye bayıldım. Crème brûlée ise average. Bir akşam Grand Hyatt kapısının hemen önünde hoş bir kadının fotoğraf çekimine rast geldim. Yanımdakilere sorduğumda bu kadının Luisa Neubauer olduğu öğrendim. 28 yaşındaki iklim aktivisti, O derece Berlin ayazında üzerindeki incecik elbisesiyle politik bir protesto yapıyordu. Elbisesinin üzerinde şöyle yazıyordu: **Donald&Elon&Alice&Friedrich.** Genç kadın 2 Amerikalı siyasetçiyi, aşırı sağcı AFD'nin liderini ve taze şansölye Merz'i aynı kefeye koyuyordu. O kefe otoriterlik kefesiydi.

TILDA SWINTON

Altın ayı onur ödülünü alan

Tilda Swinton konusunda ise şöyle eleştiriler vardı:

İsrail'i açıkça eleştiremiyor, karnından konuşuyor. Çünkü Berlinale, İsrail yanlısı bir organizasyon. Tilda ödül alacağından ağızını açmıyor. 'Tüm savaşlara karşıyım' diye işi geçiştiriyor. İsrail'e özel vurgu yapamıyor.

Hakikaten böyle yapacak mı diye Swinton'ın basın konferansını daha bir dikkatle takip ettim. Konu döndü dolaştı İsrail'e geldi. Hem de bir İsrailli sayesinde. Haaretz gazetesi muhabiri Swinton'a doğrudan sordu:

(İşgallerine son vermesi için İsrail'e ekonomik ve kültürel baskı yapan) BDS hareketine nasıl bakıyorsunuz?

Soru netti ama cevap da bir o kadar netti:

BDS'in büyük bir hayranıyım. Kendilerine çok büyük saygım var.

Bu, Tilda'ya gelen eleştirilere de güzel bir yanıt oldu.

Festivaldeki favorilerimden biri de Islands'dı. Film bizi Kanarya adalarına götürdü. Adadaki otellerden birinde tenis hocalığı yapan Sam Riley'in canlandığı karakter ile otelde tatil yapan evli çift arasındaki hem cinsel hem de psikolojik tansiyon, hayata dair farklı bir perspektif verdi. Tenis hocası karakterini biraz Charles Bukowski'nin alter egosu Hank karakterine benzettim. O nedenle ayrı bir sempati duydum.

Rebecca Lenkiewicz'in yönettiği Hot Milk'te anne-kız ilişkilerinin karmaşıklığını İspanya'nın sıcak Almeria'sında psikolojik bir altyapıyla izledik. Emily dizisinin yıldızı Emma Mackey başroldeydi. Anne rolündeki Fiona Shaw ise meğer Harry Potter'ın teyzesini oynamış. Hiç Harry Potter izlemediğimden bilmiyordum. Basın toplantısında epey esprisi yapıldı. Oyunculardan Vicky Krieps'i ise Çöle Yolculuk filmindeki grup seks sahnesiyle hatırlıyordum. Önce ekranda sonra karşımda görünce şaşırıldım.

Festivalin merakla beklenenlerinden biri elbette The Ice Tower'dı. Oscar'lı Marion Cotillard, filmde ünlü bir aktörü canlandırıyor. Senaryo Operadaki Hayalet'vari idi. Cotillard'ın canlandığı karakter, yetimhaneden kaçıp bir film platosuna sığınan genç bir kızla platonik aşk yaşıyordu. Evet. Dünyaca ünlü bir film yıldızı kadın, kimsesiz bir yetim kızı aşık olmuştu. Bu aşk filmde biraz ağır ama güçlü vurgularla işlenmişti.

İşte benim Berlinalem, aşağı yukarı böyle geçti.

Soğuk Berlin Şubat'ında içimi ısıttı.

1951'de özgür dünyanın vitrini olarak başlayan Festival, 75. yılında; toplumsal cinsiyet, evlilik müessesesi, göçmenlik ve otoriterleşme konuları üzerinden yaptığı sorgulamalarla tarihe sinematografik konçertolar bıraktı.

